

TRENÉRSKÉ POZNATKY Z NIJT V LONDÝNĚ

Na konci 90. let byl patrný celosvětový rozvoj basketbalu zejména díky zvyšujícímu se počtu jeho fanoušků. A Euroleague Basketball si v roce 2000 vytkl za cíl najít odpovídající platformu, která by motivovala evropské kluby k růstu a zlepšování se. Se záměrem pokračovat v rozšiřování basketbalu, a to převážně ve vztahu k mladé generaci, zorganizoval v roce 2003 Euroleague Basketball první ročník Nike International Junior Tournament jako součást Final Four v Barceloně. Letos se bude konat v Paříži už jeho 8. ročník.

Během uplynulých let Euroleague Basketball podporoval kluby v myšlence věnovat se jejich mládežnickým programům, a proto postupně rozšiřoval počet týmů, které si mohly vybojovat účast na juniorském turnaji v rámci Final Four. Letos se kvalifikace konala na čtyřech místech v Evropě a zájem o účast a viditelně i kvalita mládežnických programů jednotlivých týmů a zemí výrazně vzrostla.

Jeden z kvalifikačních turnajů se konal v Londýně, na kterém startovalo 8 klubů (Olympia Lublaň, Gran Canaria, Biella, Zadar, Maccabi Tel Aviv, Chimki Moskva, USK Future Stars Praha, Barking Abbey Academy), jejichž mládežnické programy mají požadovanou prestiž a kvalitu.

Předváděná hra jednotlivých týmů se samozřejmě lišila, avšak na druhé straně se z ní daly vypožorovat společné rysy, které charakterizují současný mládežnický basketbal na vrcholné úrovni. Hlavním společným znakem týmů byla vysoká úroveň a pestrost herních činností jednotlivce, které hráči předváděli ve vysoké rychlosti.

Tyto činnosti byly zároveň základním stavebním kamenem zařazovaných herních kombinací a herních systémů. Většina týmů měla v repertoáru několik obranných systémů, které využívaly během každého utkání. Ve všech obranných systémech jsme se setkali se zařazováním prvků agresivity, jako jsou zdvojování, snaha o zabránění přihrávce na volného hráče, vyvinutí maximálního tlaku na hráče s míčem a zesilování krytí vnitřního prostoru.

Základem hry v obraně byl osobní obranný systém, většinou aplikovaný na třech čtvrtinách hřiště, často se snahou presovat rozehrávače po celém hřišti. Velmi aktivní byli i podkošví hráči, kteří se velmi dobře pohybovali po hřišti, což umožňovalo trenérům využít celoplošný basketbal.

Po trestných hodech se uplatňovaly různé druhy zónových presinků na celém hřišti nebo na třech čtvrtinách hřiště (nejčastěji 1-2-1-1 nebo 1-2-2). Po úspěšně zakončeném rychlém protiútku družstva často zařazovala presinkové zónové obrany (1-2-2), kde základní rozmístění hráčů je stejné jako u klasické zónové obrany, ale hraje se od půlící čáry a zásadně dochází ke zdvojování, nejčastěji v místech zobrazených na obrázku 1.

Společným rysem všech týmů ve všech obranných systémech byl velký tlak na hráče s míčem, jehož cílem bylo ztížit organizaci hry v útoku. Často pak docházelo k situacím, že

rozehrávači raději vnikali do vymezeného území nebo používali clonu na hráče s míčem jako základní prvek hry.

Základem hry v útočné fázi u všech týmů byl rychlý protiútok, který se dal rozdělit na primární (situace 2-1 nebo 3-2) a sekundární (přechodová fáze). V přechodové fázi se nejčastěji používalo kombinace založené na clonění pro hráče s míčem (pick and roll) s následnou spoluprací na slabé straně (obranu byly dostatečně vyspělé, takže bylo málokdy možné přihrát první přihrávku po cloně do vnitřního prostoru).

Většina týmů zahajovala rychlý protiútok přihrávkou na předem určeného hráče, nejčastěji středního rozehrávače, a vedla jej driblingem středem hřiště. Křídelní útočníci se co nejrychleji snažili zaplnit postranní koridory, jeden z podkošových hráčů byl většinou pod košem soupeře dříve než spoluhráč s míčem. Rychlost přechodu na útočnou polovinu byla vynikající.

Výjimkou byl tým Gran Canaria, který vedl rychlý protiútok po trestných hodech přihrávkami podél postranní čáry (obrázek 2). Hráči začínali v základním postavení, jak je znázorněno na obrázku, a než se míč dostal podél postranní čáry na útočnou polovinu, tak jeden z podkošových hráčů přeběhl sprintem do vnitřního prostoru, kde se uvolňoval pro chyčení míče, nebo poutal pozornost.

Pokud nešlo přihrát do vnitřního prostoru, hráč 3 přihrál hráči 1 a původně vyhazující podkošový hráč 4 clonil pro hráče 2 na slabé straně, jenž se pak uvolňoval do středu hřiště směrem na vrchol tříbodového oblouku (obrázek 3). Pokud soupeři zabránili přihrávce hráče 1 hráči 2 směrem k půlící čáře, byl protiútok veden driblingem středem hřiště, jak je znázorněno na obrázku 4.

V situacích 5-5 do postavené obrany družstva nejčastěji zařazovala jednoduché herní kombinace (hod' a běž, clona pro hráče s míčem, uvolnění s míčem do vnitřního prostoru a následná přihrávka do vnějšího prostoru), jejichž cílem bylo vytvoření početní převahy a otevřené střely.

I na této mládežnické úrovni, i když vrcholné, bylo jasně zřetelné, že se minimálně zakončovalo střelbou za 2 body mimo vymezené území, ale družstva preferovala zakončení z vnitřního prostoru, nebo za 3 body.

Netradiční základní rozestavení v postupném útoku (1-3-1) mělo družstvo Barking Abbey Academy. Z tohoto rozestavení využívalo pět druhů zahájení, které vedly k zakončení z pěti různých prostorů. Jedna z variant, která směřuje pro zakončení z vnitřního prostoru hráčem 5 po seběhnutí do vnitřního prostoru, najdete na obrázcích 5 a 6.

Ačkoliv byl turnaj pouze třídní, družstva odehrála až 5 utkání. Ta poskytla mnoho informací, jejichž aplikace nám může pomoci postoupit na cestě směrem k vyšší konkurenceschopnosti v této kategorii.

MICHAL JEŽDÍK : autor je basketbalový trenér a sportovní ředitel USK Future Stars

